

4. 4. 2016

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Zákon o registru smluv - základy a východiska

Zákon o registru smluv poměrně zásadním způsobem mění pravidla hry, pokud jde o povinnost uveřejňovat smlouvy, jejichž stranou jsou veřejné subjekty. Tento článek poskytne základní orientaci v právní úpravě a nastíní východiska praktické aplikace nového zákona.

Přijetí zákona č. [340/2015](#) Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv (zákon o registru smluv) (dále jen „ZRS“ nebo „zákon“), je možné v některých ohledech považovat za revoluci. Jedná se o právní normu, po které volaly mnohé organizace a hnutí požadující vyšší transparentnost a nastavení jasných pravidel pro uveřejňování smluv uzavřených státem a dalšími veřejnými subjekty; po četných odkladech přijetí zákona a mnohých změnách původní předlohy se zdá, že jejich přání nakonec byla (s některými výjimkami) vyslyšena. Níže odpovíme na základní otázky, které jsou se zákonem spojeny, a přiblížíme, jak bude zákon v praxi aplikován.

Odkdy bude zákon účinný?

Účinnost zákona byla stanovena na 1. 7. 2016; na smlouvy uzavřené od tohoto dne se tedy bude vztahovat povinnost uveřejnění v registru smluv. Nicméně podle § 9 ZRS se sankce za neuveřejnění smlouvy uplatní teprve pro smlouvy uzavřené od 1. 7. 2017. Stejněho dne také nabývají účinnosti ustanovení o sankcích za neuveřejnění smlouvy. **Byť tedy již od 1. 7. 2016 bude platit povinnost uveřejňovat smlouvy v registru smluv, reálná sankce za jejich neuveřejnění hrozí až od 1. 7. 2017, a to pro smlouvy uzavřené rovněž od 1. 7. 2017. Smlouvy uzavřené v období 1. 7. 2016 - 30. 6. 2017 tedy sice musí být do registru smluv vkládány, ovšem v případě nesplnění této povinnosti nehrozí za jejich nevložení sankce.**

Na jaké dokumenty se povinnost uveřejnění vztahuje?

Prostřednictvím registru smluv se **povinně uveřejňuje především soukromoprávní smlouva, jejíž stranou je mimo jiné Česká republika, územní samosprávný celek, veřejná vysoká škola, státní podnik nebo národní podnik, zdravotní pojišťovna, Česká televize a Český rozhlas či další právnické osoby, ve kterých má stát nebo územní samosprávný celek většinovou majetkovou účast.**^[1] Oproti původnímu návrhu zákona^[2] pak nebyla zakotvena povinnost mimo samotné smlouvy uveřejnit i objednávky a faktury. Zákon se však kromě soukromoprávních smluv bude týkat i uveřejňování smluv o poskytnutí dotace a návratné finanční výpomoci.

Do registru smluv **může smlouvu vložit buďto subjekt uvedený v předchozím odstavci, nebo druhá strana smlouvy**. Je tedy na dohodě stran, která z nich předá smlouvu k uveřejnění v registru.[3]

Povinnost uveřejnění smlouvy by se měla vztahovat na všechny smlouvy, na jejichž poskytnutí již nyní je nárok na základě žádosti podané dle zák. č. [106/1999](#) Sb., o svobodném přístupu k informacím, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**InfZ**“). Předkladatelé návrhu zákona pak uváděli, že přínosem zákona bude výrazně nižší administrativní náročnost uveřejnění smlouvy, než je tomu nyní v režimu žádosti o poskytnutí informace podle InfZ.[4]

Naopak v zásadě **není nutné uveřejňovat smlouvy uzavřené s fyzickými osobami mimo rámec jejich podnikatelské činnosti, tedy například smlouvy pracovní**; povinnost uveřejnění však platí pro ty smlouvy, na jejichž základě by se převáděly nemovité věci - zde je totiž požadavek na řádnou veřejnou kontrolu takové transakce silnější, protože vytváří korupční potenciál.

Jak se smlouva v registru uveřejňuje? Je možné některé smlouvy či části smlouvy neuveřejnit?

Povinnost uveřejnit smlouvu **je splněna vložením obsahu smlouvy v textové podobě do registru smluv**. Smlouva se tedy nebude skenovat, ale pověřený pracovník bude postupovat tak, že **k uveřejnění vloží poslední wordovskou verzi smlouvy bez podpisů smluvních stran, a to na elektronickém formuláři podaném do datové schránky Ministerstva vnitra** zřízené zvláště pro tento účel.[5] Pokud by nedopatřením nebylo do registru vloženo finální znění smlouvy, je možné v průběhu tříměsíční lhůty ode dne uzavření smlouvy původně vložené znění nahradit jiným, opraveným. Stejně tak je stanovena lhůta pro provedení opravy v délce 30 dnů ode dne, kdy se povinná osoba dozvěděla o tom, že neuveřejnění části smlouvy nebylo souladné se zákonem, pokud do té doby byla v dobré víře, že tomu tak bylo; v těchto případech zákon předmětnou smlouvu nepostihuje sankcí neplatnosti (viz dále).[6]

Zjevné chyby v psaní a překlepy pak bude možné opravit i po uplynutí tříměsíční lhůty ode dne uzavření smlouvy.[7]

Smlouva se **nepovažuje za uveřejněnou, pokud neobsahuje (i) identifikaci smluvních stran, (ii) vymezení předmětu smlouvy, (iii) cenu či hodnotu předmětu smlouvy a (iv) datum uzavření smlouvy**.^[8] Uveřejnění smlouvy se zcela začerněným textem by tedy podle ZRS **nepředstavovalo platné uveřejnění a na takovou smlouvu by se pohlíželo, jako by uveřejněna nebyla**.

Výjimku představuje například začernění takových údajů, které představují obchodní tajemství;^[9] **ve smlouvě by však měla být ustanovení týkající se obchodního tajemství výslovně jako obchodní tajemství označena**. Je také třeba dbát na to, aby informace splňovala definici obchodního tajemství dle obecně závazných předpisů.^[10]

Začernění více údajů, než kolik je nutné minimum tvořící obchodní tajemství, však ZRS nesankcionuje neplatností smlouvy a umožňuje na základě rozhodnutí soudu nebo nadřízeného orgánu tyto údaje do rejstříku smluv *ex post* doplnit („odčernit“ nedůvěrnou část textu smlouvy). Pro provedení nápravy je stanovena lhůta 30 dnů ode dne, kdy povinnému subjektu bylo doručeno takové rozhodnutí.^[11]

Zákon obecně rozlišuje dvě výjimky z povinnosti uveřejnění - vyluku pro uveřejnění samotné smlouvy a pro uveřejnění některých dílčích informací (metadat) uvedených ve

smlouvě.

Pokud jde o **výjimku z uveřejňování smluv**, resp. doprovodných dokumentů jako takových, v registru smluv se neuveřejňuje kromě smluv s fyzickými osobami uzavřených mimo jejich podnikatelskou činnost například ani technická předloha, výkres nebo projektová dokumentace, smlouva týkající se zpravodajských služeb či související se zajišťováním obrany nebo bezpečnosti České republiky, smlouva s místem plnění mimo Českou republiku, smlouva uzavřená akciovou společností, jejíž cenné papíry se obchodují na regulovaném trhu a v níž stát drží většinovou majetkovou účast (např. tedy smlouvy, jejichž strnou je společnost ČEZ, a.s.), nebo smlouva, u níž hodnota plnění nepřesahuje 50.000,- Kč bez DPH.[12]

Z povinnosti uveřejňovat dílčí informace (nikoli však smlouvy jako takové) dle ZRS **jsou vyňaty informace, které nelze poskytnout podle InfZ**. Do této kategorie by tak patřily především utajované informace,[13] obchodní tajemství (k němu podrobněji viz výše), informace o majetkových poměrech osoby, která není povinna poskytovat informace dle InfZ,[14] dále nové informace vzniklé při rozhodovacím procesu povinného subjektu do doby, než je vydáno rozhodnutí, informace poskytnuté NATO či EU chráněné v zájmu bezpečnosti státu, informace týkající se autorského práva, informace získané při plnění kontrolní nebo dohledové činnosti, informace ohledně trestního řízení či rozhodovací činnosti soudů, některé informace týkající se kybernetické bezpečnosti atp.[15]

Kromě toho také některé subjekty[16] nejsou povinny uveřejnit ani údaje o identifikaci smluvních stran a/nebo o hodnotu plnění smlouvy, pokud jsou tyto údaje obchodním tajemstvím.[17]

Jaké jsou sankce za neuveřejnění smlouvy v registru?

Smlouva, která podle ZRS měla být uveřejněna, nabývá účinnosti (tedy je podle ní možné plnit) **nejdříve jejím uveřejněním v registru smluv. Pokud pak k uveřejnění nedojde ani ve lhůtě 3 měsíců ode dne uzavření smlouvy, je smlouva od počátku neplatná** (hledí se na ni, jako by nebyla vůbec uzavřena). Bylo-li na základě takové smlouvy plněno, jsou si smluvní strany povinny podle zásad o bezdůvodném obohacení navzájem vydat, co již na základě neplatné smlouvy splnily.[18]

Účinnosti bez ohledu na uveřejnění v registru smluv nabývá smlouva uzavřená k odvrácení nebo zmírnění bezprostředně hrozící újmy vzniklé na základě mimořádné události ohrožující životy, zdraví nebo majetek; i tuto smlouvu však je nutné ve stanovené lhůtě uveřejnit.[19] Podle této smlouvy tedy je možné plnit již ode dne jejího uzavření, nicméně to nic nemění na povinnosti ji ve stanovené tříměsíční lhůtě uveřejnit v registru smluv.

Je nutné smlouvu uveřejnit podle všech právních předpisů, které tuto povinnost ukládají?

V případě, že smlouva byla uveřejněna v režimu ZRS, není již nutné ji opětovně uveřejňovat podle ustanovení některých dalších zákonů, z nichž tato povinnost může plynout.[20] To se týká přesně vymezených smluv, jež by jinak měly být uveřejněny dle zákona o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů,[21] zákona o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací,[22] koncesního zákona[23] či zákona o kolektivním vyjednávání.[24]

Uveřejněním podle zák. č. [137/2006](#) Sb., o veřejných zakázkách, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZVZ“), však není splněna povinnost k uveřejnění smlouvy dle ZRS; **naopak povinnost uveřejnit smlouvu v režimu podle ZVZ je splněna uveřejněním podle ZRS.**[25] **Na rozdíl od ZVZ je však podle ZRS nutné uveřejňovat v registru smluv nejen smlouvy týkající se veřejných zakázek, ale rovněž další smlouvy jako jsou smlouvy darovací či nájemní.**[26] Tím

se povinnost uveřejňování smluv oproti ZVZ rozšiřuje. Na stejném principu pak podle všeho (avšak samozřejmě s přihlédnutím k možným pozměňovacím návrhům přijatým v průběhu legislativního procesu) měl být vystaven i nový zákon o zadávání veřejných zakázek.[27]

JUDr. Filip Gantner,
advokátní koncipient
zapsaný mediátor,
zprostředkovatel jmenovaný Ministerstvem kultury

[Bříza & Trubač, s.r.o., advokátní kancelář](#)

Jánský Vršek 311/6
118 00 Praha 1

Tel.: +420 777 60 11 14
e-mail: info@brizatrubac.cz

[1] Úplný seznam těchto subjektů je uveden v § 2 odst. 1 zákona.

[2] Srov. sněmovní tisk č. 42/0, dostupný na [www](#), k dispozici >>> zde. dostupný [zde](#). Podle § 2 odst. 2 varianty 1 se v registru smluv povinně měla uveřejňovat i objednávka vystavená povinným subjektem a faktura, na jejímž základě povinný subjekt poskytl finanční plnění. Předkladatelé původního návrhu zákona však ve variantním znění navrhovali rovněž možnost, že objednávky a faktury nebudou do registru smluv vkládány.

[3] Shodně srov. § 5 odst. 2 ZRS.

[4] Srov. první stranu obecné části důvodové zprávy k ZRS.

[5] Srov. § 5 odst. 3 ZRS.

[6] Srov. § 7 odst. 2 písm. a) ZRS.

[7] Srov. § 7 odst. 3 ZRS.

[8] § 5 odst. 1, 5 ZRS.

[9] Srov. § 3 odst. 1 ZRS ve spojení s § 9 odst. 1 InfZ.

[10] K tomu § 504 zák. č. [89/2012](#) Sb., občanský zákoník -obchodní tajemství podle tohoto ustanovení tvoří konkurenčně významné, určitelné, ocenitelné a v příslušných obchodních kruzích běžně nedostupné skutečnosti, které souvisejí se závodem a jejichž vlastníky zajišťuje ve svém zájmu odpovídajícím způsobem jejich utajení.

[11] § 7 odst. 2 písm. b) ZRS.

[12] Úplný výčet smluv nepodléhajících uveřejnění je uveden v § 3 odst. 2 zákona.

[13] § 7 InfZ.

[14] § 10 InfZ.

[15] Podrobně jsou výjimky z poskytování dílčích informací upraveny v § 11 InfZ.

[16] Jedná se například o veřejnou vysokou školu, státní podnik nebo národní podnik, zdravotní pojišťovnu nebo právnickou osobu, v níž má stát nebo územní samosprávný celek většinovou majetkovou účast.

[17] § 5 odst. 6 ZRS. Obchodním tajemstvím by pak mohla být například cenová kalkulace, technické řešení předmětu smlouvy (výkresy, dokumentace), seznamy zákazníků, nákupní prameny, obchodní plány, zvláštní výrobní metody, nepatentované vynálezy a podobně.

[18] § 6 odst. 1, § 7 odst. 1 ZRS.

[19] § 6 odst. 2 ZRS.

[20] Tyto zákony jsou taxativně vymezeny v § 8 odst. 5 ZRS.

[21] Zák. č. [250/2000](#) Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů, ve znění pozdějších předpisů.

[22] Zák. č. [130/2002](#) Sb., o podpoře výzkumu, experimentálního vývoje a inovací z veřejných prostředků a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.

[23] Zák. č. [139/2006](#) Sb., o koncesních smlouvách a koncesním řízení, ve znění pozdějších předpisů.

[24] Zák. č. [2/1991](#) Sb., o kolektivním vyjednávání, ve znění pozdějších předpisů.

[25] Srov. § 8 odst. 4 ZRS.

[26] K tomu srov. obecnou část důvodové zprávy k návrhu ZRS rozeslaného jako sněmovní tisk č. 42/0.

[27] Vládní návrh zákona o zadávání veřejných zakázek byl rozeslán poslancům coby tisk č. 637/0; podrobnosti o legislativním procesu je možné najít - dostupné na [www](#), k dispozici >>> [zde](#).

[*] Článek byl aktualizován dne 13. 6. 2016.

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | [www.epravo.cz](#)

Další články:

- [Nepravomocné povolení stavby a změna územního plánu](#)
- [Letiště a letecké stavby](#)
- [Nejvyšší správní soud vymezuje nové hranice zneužití práva u běžných nákladů na reklamu](#)
- [Limity dohledu nad výkonem znalecké činnosti](#)
- [Stavebníci získávají od roku 2026 silnější pozici v soudních sporech o povolení stavby](#)
- [Novela zákona o spotřebitelském úvěru: zásadní regulatorní přelom, který změní finanční trh i praxi poskytovatelů spotřebitelských úvěrů](#)
- [Regulace cen taxislužby v roce 2026: co se mění a jaké mají obce možnosti?](#)
- [Jaké klíčové změny přináší návrh novely stavebního zákona?](#)
- [Nový zákon o zbraních a střelivu](#)
- [Novela zákona o pyrotechnice: likvidace profesionálů namísto zmírnění negativních vlivů](#)
- [Nový zákon o zbraních - hlavní a vedlejší držitelé a změny v posuzování zdravotní způsobilosti](#)